

Innspill til stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet fra Unit

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet av 1. oktober 2018 og takker for muligheten til å komme med innspill til stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet.

Unit – Direktorat for IKT og fellestjenester innen høyere utdanning og forskning har ansvar for å levere fellestjenester og å følge opp regjeringens digitaliseringsstrategi for høyere utdanning og forskning.

Våre erfaringer fra arbeidet både med fellestjenester og digitalisering tilsier at ambisjonen om kulturendring bør følges av tiltak knyttet til systematisk kvalitetsarbeid, institusjonelt samarbeid, regelverksgjennomgang og bred involvering av brukerne. Systematikk og forenkling gir bedre tjenester, også for internasjonal studentmobilitet. Høy internasjonal studentmobilitet vil kreve forenkling av alle arbeidsprosesser som tilrettelegger for studentene.

Studentmobilitet i stort omfang vil kreve at internasjonal utveksling ikke lenger unntakshåndteres, men blir automatiserte prosesser som følger normal arbeidsflyt for studieadministrasjon. Unit har gode erfaringer med automatisering av prosesser også på tvers av studiesteder, slik vi har sett for digitalisering av eksamen. Norske universiteter og høyskoler har vist stor vilje og evne til å enes om og forenkle arbeidsprosesser til beste for studentene. Den største delen av studentmobiliteten skjer med EU og engelskspråklige land, og Unit har satset på standardisering og praktiske løsninger sammen med EU (se faktabokser), og er i dialog med flere andre land om standardisering og løsninger. Forenkling av prosesser tilsier også at godkjenningsprosessene bør forenkles, og at praktiske spørsmål om visum og andre forhold utenfor UH-sektoren bør vurderes forenklet.

Regelverk og finansieringsordning bør gjennomgås med hensyn til gode brukerreiser for studenter og forenkling for institusjonenes studieadministrative arbeid.

Unit forvalter blant annet tjenestene Felles studentsystem (FS), Samordna opptak og Vitnemålsportalen. Tjenesten FS har medført at UH-sektoren i dag har god kontroll på informasjon om sine søkere og studenter. FS har i løpet av de siste 20 år blitt stadig videreutviklet, oppdatert og integrert med tjenestene hos andre relevante aktører i utdanningssektoren for å legge til rette for dataflyt og god brukeropplevelse for søkeren, studenten, fagpersonen og studieadministratoren. Systemet har innenfor flere studieadministrative områder ført frem til felles rutiner på tvers av institusjoner i tråd med Difis prinsipper om organisatorisk interoperabilitet. Studenter og ansatte som beveger seg mellom UH-institusjonene vil også kjenne seg igjen i rutinene og systemene som benyttes for administrasjon av studiene. Dette forenkler mobilitet mellom UH-institusjonene i Norge.

Tidstyver, dobbeltarbeid og lite integrasjon

Å sende eller motta studenter på utveksling innebærer en rekke administrative oppgaver som studenten, vitenskapelig ansatte og studieadministrasjonene ved avsender- og mottakerinstitusjon må gjennom. Oppgavene er fortsatt i stor grad manuelle og papirbaserte (enten fysisk eller digitalt papir), og krever mye tid og oppfølging av alle parter involvert. Oppgavene innebærer også mye dobbeltarbeid og endringer. Dette skyldes i stor grad at systemene som brukes ikke er laget for å håndtere saksflyten for studentmobilitet, at de ikke er integrerte med hverandre og at regler og retningslinjer gjør arbeidet tungvint og krevende. Et eksempel er godkjenning av utvekslingsopphold, som omfatter forhåndsgodkjenning, inngåelse av læringsavtaler (learning agreement), faglige

vurderinger og innpass etter endt utveksling. Dette er prosesser som er både tidkrevende og til tider vanskelige å gjennomføre, særlig dersom det er svært strenge krav til hva som kan innpasses i graden. I tillegg innebærer dette ofte mye dobbeltarbeid, siden systemer ikke snakker med hverandre og fordi vurderinger ikke gjenbrukes. Et annet eksempel er at studenter som skal på utveksling både registreres i lokale studentinformasjonssystemer (som FS) og i internasjonale systemer (som Mobility tool). Siden disse systemene ikke er integrerte med hverandre, må registreringen skje manuelt (eller semi-manuelt gjennom eksport og import av datauttrekk. Dette er tid- og arbeidskrevende oppgaver som kunne vært løst med bedre digitale, integrerte løsninger.

Hva Unit kan tilby brukerne

Unit ønsker å bidra i satsingen på økt studentutveksling til og fra Norge, gjennom å tilby enda bedre fellesløsninger til UH-sektoren som sørger for at dette området får et betydelig digitalt løft.

Unit er med i en rekke internasjonale samarbeid som har som mål å levere gode digitale, integrerte løsninger som gagnar både studentene og institusjonene. Gjennom internasjonale samarbeid utvikler vi de standardiserte formatene vi trenger for å kunne kommunisere med hverandre, og vi lager den tekniske infrastrukturen som vi trenger for at kommunikasjonen skal foregå digitalt og automatisert. Videre ønsker Unit å arbeide for å legge til rette for at norske utdanningsinstitusjoner skal få tilgang til disse standardiserte formatene og tekniske infrastrukturen direkte fra de arbeidsverktøyene de bruker til daglig. Slik sikrer vi at fellesløsningene Unit leverer til sektoren både er kompatible med nasjonale og internasjonale standarder, samtidig som de er tilpasset de behovene brukerne ved norske institusjoner har.

De digitale fellestjenestene Unit kan tilby bør brukes for å:

- synliggjøre utveksling som en integrert del av utdanningsløpet til studenten,
- forbedre veiledningen og oppfølgingen av studentene før, under og etter utvekslingsoppholdet,
- forenkle og effektivisere søknads- og opptaksprosessen for studentene,
- forenkle og effektivisere godkjenningene av utvekslingsopphold,
- muliggjøre virtuell mobilitet.

Vi ønsker å bidra til at utveksling oppleves som normalen for studenten, gjennom å synliggjøre og oppfordre til utveksling gjennom tjenestene som studentene bruker daglig, som Studentweb og Canvas. Vi ønsker også å gjøre det lettere for studenter å komme seg på utveksling, ved å gi dem en plattform hvor de får den informasjonen og veiledningen de trenger for å føle seg trygge på at utvekslingsoppholdet blir en positiv opplevelse og får oversikt over de administrative oppgavene de må gjennomføre.

Vi ønsker også å tilby ansatte på institusjonene bedre verktøy i sitt arbeid med studentutveksling. Vi ønsker å gi de ansatte digitale, integrerte arbeidsverktøy som støtter dem gjennom arbeidsprosessene, og sikrer effektivitet og god kvalitet. På denne måten kan institusjonene få frigjort ressurser til det arbeidet som ikke kan digitaliseres, som faglig forankring og kvalitetssikring av de internasjonale samarbeidene institusjonen deltar i.

Unit ønsker å levere slike fellestjenester til sektoren, og ser store fordeler for både studentene og institusjonene ved at sektoren bruker samme systemer. Utviklingen av fellestjenester må skje i tett samarbeid med brukerne på utdanningsinstitusjonene og med andre nasjonale og internasjonale aktører. Flere institusjoner har allerede gjort et betydelig arbeid for å forenkle og effektivisere det administrative arbeidet rundt studentutveksling, så her har vi mye godt arbeid å bygge videre på. Diku, NOKUT og Lånekassen vil være naturlige nasjonale samarbeidspartnere, og internasjonalt ønsker vi å fortsette det gode samarbeidet vi har med søsterkontorer og andre partnere.

Unit som pådriver og samordner av digitale fellesløsninger for studieadministrasjon nasjonalt og internasjonalt

UH-sektor har en lang tradisjon for å benytte seg av fellesløsninger. Som et resultat av ny organisering av kunnskapssektoren har Kunnskapsdepartementet samlet like og likeartede oppgaver innen fellestjenester og IKT ved å slå sammen virksomhetene CERES (herunder Felles studentsystem FS og Samordna opptak SO), BIBSYS og UNINETT i et nytt forvaltningsorgan – Unit. Det nye direktoratet er pådriver for digitalisering og skal samordne nasjonale initiativer på IKT-området. Units fellesløsninger på det studieadministrative området gir sektoren store besparelser ved at en engangs investering i utvikling og drift av løsningene, mangedobles i form av gevinstrealisering ved mange utdanningsinstitusjoner og for den enkelte søker eller student.

Til tross for fortsatt mangler i dataflyt og digital støtte for hele brukerreiser, har norsk UH-sektor kommet langt når det gjelder standardisering og digitalisering av studieadministrasjonen. Når det gjelder studentutveksling, krever løsninger for digital dataflyt mellom hjemmeinstitusjonen og vertsinstitusjonen at begge parter støtter digitale og standardiserte verktøy. Unit ønsker derfor å fortsette sin innsats med å bygge digitale broer mellom hjemme- og vertsinstitusjonene i hele Europa for å bidra til at nettverkene utvides, infrastruktur for nasjonale noder bygges i flere land og at digitale prosesser kan benyttes for administrasjon av studentutveksling med stadig flere land.

Unit ønsker enda tettere samarbeid med flere norske aktører som deltar på den internasjonale arena og tilbyr tjenester som inngår i prosessene for studentmobilitet. Unit har tett dialog med NOKUT om datautveksling og bruk av data fra digitale løsningene for datautveksling i godkjenningsprosessen. Behov for tett samarbeid er ytterligere aktualisert ved av det europeiske høyere utdanningsområdet (EHEA) forpliktet seg i 2015 til å implementere automatisk godkjenning innen 2020.

Med bakgrunn i erfaringer fra det nasjonale arbeidet med dataflyt i UH-sektoren, har fagmiljøet rundt Felles Studentsystem (FS) spilt en ledende rolle i *Europeisk samarbeid om digitalisering av høyere utdanning*. I siste oppdatering fra EU-kommisjonen om høyere utdanning nevnes tre prosjekter som videre digitalisering skal ta utgangspunkt i (EMREX, Erasums without paper og Student eCard). For to av disse prosjektene (EMREX og Erasums without paper) har FS hatt ansvar for modellering og standardisering, og for et av dem ansvaret for teknisk utvikling. Slike europeiske samarbeidet om prosjekter og initiativer for standardisering av infrastruktur har lagt et godt utgangspunkt for videre satsing på digitalisering av studentutveksling.

Internasjonale initiativer og prosjekter Unit deltar i

Resultatutveksling og EMREX

FS har en løsning for resultatutveksling mellom UH-institusjonene basert på godkjenning fra studenter og søkere. Dette er informasjon som benyttes i opptak- og godkjenningsprosesser. Innføringen av resultatutveksling har frigjort flere årsverk for sektoren, spesielt innenfor opptak. I og med at det er data, ikke dokumenter som kommer inn, benyttes informasjonen direkte i opptaksprosessen. FS er også knyttet til EMREX-nettverket og mottar resultatinformasjon fra utenlandske institusjoner. Formatene er standardisert og norske og utenlandske resultater behandles på samme måte i FS.

EMREX (et Erasmus+ prosjekt i perioden 2015-2017) bygget opp et europeisk nettverk for utveksling av resultatinformasjon. Nettverket baseres på at studenten selv foretar datautvekslingen og støtter GDPR svært godt. Norge (FS) ledet arbeidet med utvikling og

standardisering. Utvekslingen baseres på ELMO-standard, og Vitnemålsportalen er den norske noden i nettverket for avlevering av data. EMREX er innført i Studentweb og Søknadsweb, der studenter og søkere kan avlevere resultatdata fra andre land som er med i nettverket. Dette er en utveksling som baserer seg på standardiserte data, ikke dokumentutveksling. Dermed kan informasjonen inngå direkte i en automatisert prosess. EMREX er i dag et samarbeid der FS deltar i *executive committee*. I tillegg til Norge er Sverige, Finland, Danmark, Polen, Italia og Nederland med i nettverket. Fleire land er på vei inn i nettverket: Tyskland, Frankrike, Spania, Kroatia, Australia, New Zealand, Kina og USA.

Erasmus Without Paper

Erasmus Without Paper (EWP) (et Erasmus+ prosjekt i perioden 2016-2017 og 2018-2019) har definert et nettverk mellom universitetene for å utveksle informasjon i forbindelse med organisert studentutveksling. Norge (FS) ledet arbeidet med standardisering i dette prosjektet. Også her brukes ELMO som format for resultatutveksling. I tillegg er det utviklet en felles europeisk datamodell for mobilitet (i regi av FS). EWP2.0-prosjektet startet i 2018, og har som mål å produksjonssette nettverket i alle deltakende land. Kommisjonen gir signaler om at UH-institusjonene må være knyttet til nettverket i fremtiden for å kunne delta i

Erasmus-samarbeidet. Det arbeides nå med utvekslingsmodulen i FS for oppkobling. Innføring av EMREX og EWP bidrar i høy grad til digitalisering av internasjonalisering for studenter, som er det området innenfor studieadministrasjon som ligger lengst etter. Det forutsettes internasjonalt samarbeid og standarder for å kunne effektivisere dette området.

Både EMREX og EWP er nevnt i EUs siste policy-oppdatering¹ på utdanningsområdet. Dette er nettverk som skal danne grunnlag for EUs videre arbeid med digitalisering av utdanning i Europa.

1

https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/he-com-2017-247_en.pdf

eIDAS

Med innføring av eIDAS-loverket i september 2018 deltar Norge (Unit/FS) i to CEF-prosjekter for innføring av europeisk elektronisk identitet – eID:

1. Et prosjekt der Unit, Difi, Skattedirektoratet og Brønnøysundregistrene samarbeider for å implementere eID i idPorten, og for å ta det i bruk i relevante tjenester. Skattedirektoratet ser i denne sammenheng på muligheten for automatisering av fødselsnummer-/d-nummer-bestilling for

utenlandske personer. Dette er i dag en utfordring for utenlandske studenter og vil være et godt steg på veien i digitalisering av studentmobilitet.

2. Et CEF-prosjekt der Unit samarbeider med tjenesteleverandøren ATOS, Spania, et spansk og et gresk universitet for å utrede og teste datautveksling ved bruk av eID.

ELM-standard

FS utviklet CDM (Course Description Metadata)-standarden for utdanning.no i 2003. Standarden benyttes i datautvekslingen med utdanning.no og stadig videreutvikles. Standarden benyttes også i Frankrike (CDM-fr) for nasjonal innrapportering fra universitetene.

På midten av 2000-tallet bidro FS til utvikling av to CEN-standarder som har dannet grunnlag for mye av digitaliseringen som i dag skjer innen studentmobilitet i Europa. CEN er det europeiske standardiseringsorganet. Metadata for Learning Opportunities er en CEN-standard for

studieinformasjon, og bygger bl.a. på CDM. Videre ble standardmodellen European Learner Mobility – achievement information (ELM) utviklet, som beskriver Diploma, Diploma Supplement og Transcript of Records.

Etter at modellen ble ratifisert i Europa i 2011, tok FS initiativ til å få utviklet et standard xml-format basert på ELM, for å kunne utveksle resultatinformasjon. Dette resulterte i formatet ELMO, som i dag benyttes innenfor EMREX og EWP-nettverkene.